

טיוטת חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראות שונות ותיקוני חקיקה), התשע"ג- 2013 -
הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם ,

- א. לאשר עקרונית את טיוטת-חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראות שונות ותיקוני חקיקה), התשע"ג-2013, המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.

דברי הסבר

רקע כללי

טיוטת חוק זו מבקשת לתקן שתי הוראות שעה בעניין המאבק בתופעת השכרות, אשר נחקקו באותה עת ועניינן דומה. הוראות השעה היו צפויות לעמוד בתוקפן עד לחודשים מרץ 2013 ו-אפריל 2013, אך בשל הבחירות לכנסת ה-19, ובהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, מועד פקיעת תוקפן של הוראות השעה נדחה עד לתאריך 5 במאי 2013. לאור העובדה כי הכלים הקבועים בהוראות השעה הנ"ל הוכיחו עצמם כיעילים וראויים להתמודדות עם תופעת השכרות על נזקיה, מוצע כעת להפוך הוראות שעה אלה לחוק קבע.

חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), התש"ע-2010 (להלן - החוק) אשר פורסם ביום 24 מרס 2010, קבע כהוראת שעה הוראות בדבר סמכות תפיסה והשמדה של משקה משכר וכלי קיבולו, חזקה לעניין החזקת משקה משכר במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי בין השעות 21:00 ל-06:00 וכן הוראות שונות נוספות ליישום החוק.

חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 26 - הוראת שעה), התש"ע-2010 (להלן - תיקון לחוק רישוי עסקים), אשר פורסם ביום 29 יולי 2010, קבע כהוראת שעה הוראות בדבר הגבלת שעות המכירה, ההגשה והספקה של משקאות משכרים בשעות הליל, כך שלא ימכור אדם, יגיש או יספק משקה משכר מן השעה 23:00 עד השעה 06:00 למחרת (למעט במקומות בהם הותר הדבר כקבוע בחוק), סמכות לקצין משטרה ולעובד הרשות המקומית בדבר הטלת קנס על מבצע עבירה של מכירה, הגשה או הספקה של משקאות משכרים בשעות הליל, סמכות לקצין משטרה לסגירת חצרים בהם בוצעה עבירה כאמור וכן הטלת חובה להצגת הודעה מטעם בעל העסק בדבר איסור מכירה, הגשה והספקה של משקאות משכרים בשעות הליל.

בזמנו, החוק והתיקון לחוק רישוי עסקים (להלן - דברי החקיקה) התגבשו כמקשה אחת עקב הצורך להיאבק בתופעת השכרות על היבטיה השליליים באופן מגובש ושלם, והוגשו לממשלה במסגרת הצעת חוק אחת. עקב מורכבות הסעיפים העוסקים בתיקונים בחוק רישוי עסקים, ובחובת סימון אזהרה על גבי משקאות משכרים, ועל מנת לא לעכב את שאר סעיפי החוק, החליטה הכנסת, על פי בקשת הוועדה המשותפת של לוועדת חוקה, חוק ומשפט וועדת הפנים והגנת הסביבה, שדנה בנושא, לפצל סעיפים אלה מן החוק, ולפיכך החוק פורסם כבר ביום 24 מרס 2010, ואילו התיקון לחוק רישוי עסקים פורסם זמן קצר לאחר מכן, ביום 29 יולי 2010.

כעת, משתוקפן של דברי החקיקה אמור לפקוע בקרוב (5 במאי 2013), ומאחר שהמאבק וההתמודדות נגד תופעת השכרות עומד בעינו והכלים הקבועים בהוראות הנ"ל הוכיחו עצמם כיעילים וראויים, כפי שיפורט להלן, מוצע ליתן להוראות שעה אלה תוקף של חוק קבוע שימשיך וייתן מענה הולם להתמודדות עם תופעת השכרות על נזקיה.

בנובמבר 2009 קיבלה הממשלה החלטה (מס' 907) ליישם את התוכנית הלאומית לצמצום הצריכה המופרזת של אלכוהול ולצמצום נזקיו והקצתה 27 מיליון ₪ ליישומה בשנים 2010-

2011. בינואר 2012 החליטה ועדת שרים למאבק באלימות להמשיך בתוכנית גם לשנים 2012-2013 בתקציב של כ-20.2 מיליון ₪. החלטת ועדת השרים קיבלה תוקף של החלטת ממשלה במאי 2012.

יישום התוכנית הלאומית כלל שני שלבים ובהם, חקיקת דברי החקיקה וכן השקת קמפיין הסברתי נגד שתייה מופרזת על ידי הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול. עבודת המטה שנערכה במשטרת ישראל ובמשרד לביטחון הפנים קודם לחקיקה, נבחנה בתשומת לב ובנקיטת משנה זהירות בהליך החקיקה בכנסת, והוחלט, על מנת ליתן זמן מספיק לבחינת אפקטיביות ההסדר המוצע, להעניק לדברי החקיקה תוקף של הוראת שעה אשר תעמוד בתוקפה למשך 3 שנים, כאשר בתום 18 חודשים ובתום 3 שנים ממועד תחילת החוק, ידווח השר לביטחון הפנים לוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת על השימוש בסמכות התפיסה וההשמדה, לרבות תדירות השימוש והשפעתו על המאבק בתופעת השכרות וכן נתונים נוספים בהקשר זה.

נתוני משטרת ישראל והרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול מעידים כי ההסדר הקבוע בדברי החקיקה אפקטיבי ויעיל במיוחד. החוק כאמור, מעניק לשוטרים סמכות לתפיסה והשמדה של משקאות משכרים במקומות ציבוריים. מנתוני משטרת ישראל עולה, כי משנת 2010 ועד קיץ 2012 (חודש יולי) נעשו יותר מ-55 אלף פעילויות בתחום זה.

נתוני המשטרה נחלקים לפעילות יזומה (פעילות של ניידות המשטרה אשר לא מסתיימת בהכרח בתפיסה והשמדה של אלכוהול) ופעילות תגובה (המסתיימת בתפיסת והשמדת אלכוהול). סיכום הנתונים הארציים, הכוללים את מחוזות: דרום, חוף, ירושלים, מרכז, צפון, ש"י ות"א ומפולחת ממועד כניסת החוק לתוקף ועד לתאריך 31.10.12, מעלה כי בפעילות יזומה, של כלל המחוזות, בשנת 2010 אירעו 1953 מקרים; בשנת 2011-22,878 מקרים ובשנת 2012-32,798 מקרים. בפעילות תגובה, בשנת 2010-3769 מקרים, בשנת 2011-16,157 מקרים, ובשנת 2012-10,808 מקרים. לסיכום, ריכוז הנתונים המשולבים של פעילות יזומה ותגובה לשנת 2010 עומד על 5722 מקרים, לשנת 2011-39,035 מקרים ובשנת 2012-43,606 מקרים. לסיכום, ישנה עלייה מתמדת בפעילות האכיפה של המשטרה בהקשר של תפיסה והשמדה של משקאות משכרים, משנה לשנה. כמו כן, ישנה עלייה של 11.7% בפעילות בשנת 2012 לעומת 2011.

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול מדווחת כי על בסיס נתוני מחקר בינלאומי של ארגון הבריאות העולמי על התנהגויות בריאות בקרב תלמידי בתי ספר (לשנת 2011) יישום התוכנית הביא לבלימת מגמת ההחמרה בדפוסי השתייה המופרזת בקרב הנוער וכי שיעורי השתייה המופרזת בקרב הקטינים שהשתתפו במחקר (כיתות ו', ח' ו-י') פחתו במידה ניכרת מכ-20% בשנת 2009, ערב השקת התוכנית ועד ל-12.4% בסוף 2011. נתונים נוספים הנוגעים לכיתה י"א מראים כי ישנה ירידה מכ-34% בשנת 2009 לכ-25% בשנת 2011 בשיעורי הצריכה המופרזת של אלכוהול.

גם על פי נתוני משרד החינוך עולה כי חלה ירידה בשיעורי תלמידי הכיתות ז'-ט' ו-י"א ששתו אי פעם אלכוהול באופן מופרז בין שנות הלימוד תשס"ט-תשע"א. בקרב תלמידי

הכיתות ז'-ט' חלה ירידה מ-14% ל-7% ובקרב תלמידי כיתות י'-י"א ירידה מ-35% ל-29%.

ברי ומובן כי הנתונים הנ"ל המעידים על הצלחה בהתמודדות במאבק בתופעת השכרות, על היבטיה השליליים, הם פרי שילוב של יישום דברי החקיקה ואכיפתם וכן הגברת המודעות בקרב הציבור ובעיקר בקרב בני הנוער באשר לנזקים הגלומים בשתייה מופרזת של משקאות משכרים.

דברי החקיקה שנקבעו בזמנו כהוראות שעה, אמורים היו לפקוע בימים אלה אך כאמור בשל הבחירות לכנסת ה-19, ובהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, מועד פקיעת תוקפן של הוראות השעה נדחה עד לתאריך 5 במאי 2013. מאחר שהמצב שהביא לחקיקת דברי החקיקה הנ"ל עומד בעינו ותופעת השכרות על נזקיה הנה עדיין תופעה חמורה שיש להתמודד עמה בכל הכלים העומדים לרשות המערכות הרלוונטיות ואשר נעשה מאמץ משולב לצמצם את היקפה כחלק מהתוכנית הלאומית לצמצום נזקי האלכוהול, וכן מאחר שהמנגנונים הקבועים בדברי חקיקה אלה הוכיחו את יעילותם וסייעו באופן משמעותי להקטין את התופעה, מוצע לעגן את ההסדר הקבוע בהוראות השעה כהסדר קבוע בחקיקה.

עיקר 1 - תיקון חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), התש"ע-2010 מוצע לבצע את השינויים הנדרשים בחוק, כדי להתאים את המנגנון הקבוע בחוק להוראת קבע. כמו כן, אגב תיקון זה, מוצע שינוי קל נוסף לחוק.

כאמור, התיקון העיקרי המתבקש כעת הינו הפיכת הוראות החוק מהוראת שעה להסדר קבוע. במסגרת זו, מוצע להשמיט את המילים "הוראת שעה" משם החוק, ואת ההוראה הקבועה בסעיף 8(ב) לחוק, לפיה הוראות החוק, למעט הוראות פרק ב', יעמדו בתוקפן עד תום 3 שנים מיום התחילה.

אגב תיקון זה, מוצע לתקן את ההפניה שבחזקה הקבועה בסעיף 3 לחוק כך שזו תחול רק לעניין סעיף 2(א) ולא לעניין סעיף 2(ב) לחוק. מדובר על חזקה שלפיה אדם המחזיק משקה משכר בכלי קיבול שאינו כלי קיבול סגור, במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי, בין השעות 21:00 ל-06:00, אזי בכוונתו לשתות את המשקה המשכר ושתייתו עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או לפגיעה בשלום הציבור או בטחונו. החזקה האמורה רלבנטית רק לעניין סעיף 2(א) לחוק, ואילו לעניין סעיף 2(ב), המתייחס לקטינים, כלל לא נדרש חשש להפרת הסדר הציבורי וכיוצא בו, ולכן מוצע התיקון האמור.

יש לציין כי בעת גיבוש הצעת חוק זו, נשקלו גם אפשרויות נוספות להעמקת ההתמודדות עם תופעת השכרות, אשר יוסיפו נדבך מחמיר נוסף בכל הקשור להגבלת שעות מכירה, הטלת סנקציות נוספות וכדומה. עם זאת, לאחר בחינת הנושא, הוחלט, כי בעת הזו די בהפיכת הוראת השעה להוראת קבע, שכן דבר זה מהווה את האיזון הנכון בין מכלול השיקולים הרלבנטיים לטיפול בתופעה.

עיקר 2 – תיקון חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 26 – הוראת שעה), התש"ע-2010
בדומה למפורט לעיל בעיקר 1, מוצע לבצע את השינויים הנדרשים בתיקון לחוק רישוי

עסקים, כדי להתאים את המנגנון הקבוע בו להוראת קבע. במסגרת זו, מוצע להשמיט את המילים "הוראת שעה" משם החוק, ואת המילים בסעיף 1 רישא לחוק לתיקון רישוי עסקים, המגדירות את מועד פקיעת התיקון.

כמו כן, אגב תיקון זה, מוצע לבצע תיקון נוסף, כתוצאה מתהליך הפקת לקחים מיישומו של החוק. במסגרת זו, מוצע לבטל את קנס המינימום אשר נקבע בסעיף 1(2) לחוק לתיקון חוק רישוי עסקים, במסגרת סעיף 14(ב) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, בסך 9,000 ₪, שנקבע לעבירת קנס בשל העבירה על סעיף 2(א1) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 – מכירת משקאות משכרים בין השעה 23:00 עד 6:00 למחרת. מבירור שנעשה ברשויות המקומיות עלה כי שיעור הטלת הקנסות לפי הסעיף הוא אפסי, וזאת כנראה בשל סכום הקנס הגבוה. ביטול קנס המינימום ומתן אפשרות התאמת גובה הקנס לצרכי האכיפה עשוי להגדיל את היקף האכיפה מכוח הסעיף על ידי הרשויות המקומיות.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

אין.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 907 מיום 15 בנובמבר 2009 בעניין "תכנית לאומית לצמצום הצריכה המופרזת של אלכוהול ולצמצום נזקיו" אשר הובילה להליך חקיקת שתי הוראות השעה לגביהן מתבקשת כעת הפיכתן להוראות קבע.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי במשרד לביטחון הפנים מצורפת להצעת ההחלטה.

סיווגים

סיווג ראשי: 07 חקיקה ממשלתית

סיווג משני: 07 אחר

מוגש על ידי השר לביטחון הפנים

ל' בניסן התשע"ג
10 באפריל 2013

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

טיוטת חוק זו מבקשת לתקן שתי הוראות שעה בעניין המאבק בתופעת השכרות, אשר נחקקו באותה עת ועניינן דומה. הוראות השעה היו צפויות לעמוד בתוקפן עד לחודשים מרץ 2013 ו-אפריל 2013, אך בשל הבחירות לכנסת ה-19, ובהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, מועד פקיעת תוקפן של הוראות השעה נדחה עד לתאריך 5 במאי 2013. לאור העובדה כי הכלים הקבועים בהוראות השעה הנייל הוכיחו עצמם כיעילים וראויים להתמודדות עם תופעת השכרות על נזקיה, מוצע כעת להפוך הוראות שעה אלה לחוק קבע.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מטרת החוק המוצע היא להתמודד עם תופעת השכרות על היבטיה והשלכותיה השליליות, וזאת, בין היתר, על ידי הגבלת מכירתם וצריכתם של משקאות משכרים בזמן, במקום ובאופן. מאחר שהמצב שהביא לחקיקת דברי החקיקה הנייל עומד בעינו ותופעת השכרות על נזקיה הנה עדיין תופעה חמורה שיש להתמודד עמה בכל הכלים העומדים לרשות המערכות הרלוונטיות והואיל והמנגנונים הקבועים בהוראות שעה אלה הוכיחו את יעילותם, מוצע לעגן את ההסדר הקבוע בהן כהסדר קבע בחקיקה. כמוסבר לעיל, הוראות השעה היו צפויות לעמוד בתוקפן עד לחודשים מרץ 2013 ו-אפריל 2013, אך בשל הבחירות לכנסת ה-19, ובהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, מועד פקיעת תוקפן של הוראות השעה נדחה עד לתאריך 5 במאי 2013. כמו כן, מבוקש בזאת לפנות לוועדת הכנסת בהתאם לסעיף 113(ג) לתקנון הכנסת, בבקשה לאשר פטור מחובת הנחה של הצעת החוק, לפני הדיון בקריאה ראשונה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

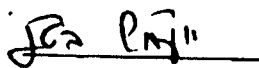
לא נמצאו קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת החוק הינה על דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי).

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

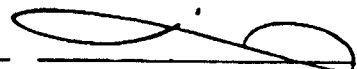
היועץ המשפטי של המשרד סבור כי אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה ולקדם את הליכי החקיקה.

תפקיד

שם

חתימה

טיוטת חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראות שונות ותיקוני חקיקה), התשע"ג- 2013

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראות שונות ותיקוני חקיקה), התשע"ג-
2013

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

טיוטת חוק זו מבקשת לתקן שתי הוראות שעה בעניין המאבק בתופעת השכרות, אשר נחקקו באותה עת ועניינן דומה. הוראות השעה היו צפויות לעמוד בתוקפן עד לחודשים מרץ 2013 ו-אפריל 2013, אך בשל הבחירות לכנסת ה-19, ובהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, מועד פקיעת תוקפן של הוראות השעה נדחה עד לתאריך 5 במאי 2013. לאור העובדה כי הכלים הקבועים בהוראות השעה הנ"ל הוכיחו עצמם כיעילים וראויים להתמודדות עם תופעת השכרות על נזקה, מוצע כעת להפוך הוראות שעה אלה לחוק קבע.

חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), התש"ע-2010 (להלן- החוק) אשר פורסם ביום 24 מרס 2010, קבע כהוראת שעה הוראות בדבר סמכות תפיסה והשמדה של משקה משכר וכלי קיבולו, חזקה לעניין החזקת משקה משכר במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי בין השעות 21:00 ל-06:00 וכן הוראות שונות נוספות ליישום החוק.

חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 26- הוראת שעה), התש"ע-2010 (להלן- תיקון לחוק רישוי עסקים), אשר פורסם ביום 29 יולי 2010, קבע כהוראת שעה הוראות בדבר הגבלת שעות המכירה, ההגשה והספקה של משקאות משכרים בשעות הליל, כך שלא ימכור אדם, יגיש או יספק משקה משכר מן השעה 23:00 עד השעה 06:00 למחרת (למעט במקומות בהם הותר הדבר כקבוע בחוק), סמכות לקצין משטרה ולעובד הרשות המקומית בדבר הטלת קנס על מבצע עבירה של מכירה, הגשה או הספקה של משקאות משכרים בשעות הליל, סמכות לקצין משטרה לסגירת חצרים בהם בוצעה עבירה כאמור וכן הטלת חובה להצגת הודעה מטעם בעל העסק בדבר איסור מכירה, הגשה והספקה של משקאות משכרים בשעות הליל.

בזמנו, החוק והתיקון לחוק רישוי עסקים (להלן- דברי החקיקה) התגבשו כמקשה אחת עקב הצורך להיאבק בתופעת השכרות על היבטיה השליליים באופן מגובש ושלם, והוגשו לממשלה במסגרת הצעת חוק אחת. עקב מורכבות הסעיפים העוסקים בתיקונים בחוק רישוי עסקים, ובחובת סימון אזהרה על גבי משקאות משכרים, ועל מנת לא לעכב את שאר סעיפי החוק, החליטה הכנסת, על פי בקשת

הוועדה המשותפת של לוועדת חוקה, חוק ומשפט וועדת הפנים והגנת הסביבה, שדנה בנושא, לפצל סעיפים אלה מן החוק, ולפיכך החוק פורסם כבר ביום 24 מרס 2010, ואילו התיקון לחוק רישוי עסקים פורסם זמן קצר לאחר מכן, ביום 29 יולי 2010.

כעת, משתוקפן של דברי החקיקה אמור לפקוע בקרוב (5 במאי 2013), ומאחר שהמאבק וההתמודדות נגד תופעת השכרות עומד בעינו והכלים הקבועים בהוראות הנ"ל הוכיחו עצמם כיעילים וראויים, כפי שיפורט להלן, מוצע ליתן להוראות שעה אלה תוקף של חוק קבוע שימשיך וייתן מענה הולם להתמודדות עם תופעת השכרות על נזקיה.

רקע

בנובמבר 2009 קיבלה הממשלה החלטה (מס' 907) ליישם את התוכנית הלאומית לצמצום הצריכה המופרזת של אלכוהול ולצמצום נזקיו והקצתה 27 מיליון ₪ ליישומה בשנים 2010-2011. בינואר 2012 החליטה ועדת שרים למאבק באלימות להמשיך בתוכנית גם לשנים 2012-2013 בתקציב של כ-20.2 מיליון ₪. החלטת ועדת השרים קיבלה תוקף של החלטת ממשלה במאי 2012.

יישום התוכנית הלאומית כלל שני שלבים ובהם, **חקיקת דברי החקיקה** וכן השקת קמפיין הסברתי נגד שתייה מופרזת על ידי הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול. עבודת המטה שנערכה במשטרת ישראל ובמשרד לביטחון הפנים קודם לחקיקה, נבחנה בתשומת לב ובנקיטת משנה זהירות בהליך החקיקה בכנסת, והוחלט, על מנת ליתן זמן מספיק לבחינת אפקטיביות ההסדר המוצע, להעניק לדברי החקיקה תוקף של הוראת שעה אשר תעמוד בתוקפה למשך 3 שנים, כאשר בתום 18 חודשים ובתום 3 שנים ממועד תחילת החוק, ידווח השר לביטחון הפנים לוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת על השימוש בסמכות התפיסה וההשמדה, לרבות תדירות השימוש והשפעתו על המאבק בתופעת השכרות וכן נתונים נוספים בהקשר זה.

נתוני משטרת ישראל והרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול מעידים כי ההסדר הקבוע בדברי החקיקה אפקטיבי ויעיל במיוחד. החוק כאמור, מעניק לשוטרים סמכות לתפיסה והשמדה של משקאות משכרים במקומות ציבוריים. מנתוני משטרת ישראל עולה, כי משנת 2010 ועד קיץ 2012 (יולי ש.ז.) נעשו יותר מ-55 אלף פעילויות בתחום זה.

נתוני המשטרה נחלקים לפעילות יזומה (פעילות של ניידות המשטרה אשר לא מסתיימת בהכרח בתפיסה והשמדה של אלכוהול) ופעילות תגובה (המסתיימת בתפיסת והשמדת אלכוהול). סיכום הנתונים הארציים, הכוללים את מחוזות: דרום, חוף, ירושלים, מרכז, צפון, ש"י ות"א ומפולחת ממועד כניסת החוק לתוקף ועד לתאריך 31.10.12, מעלה כי בפעילות יזומה, של כלל המחוזות, בשנת 2010 אירעו 1953 מקרים; בשנת 2011-22,878 מקרים ובשנת 2012-32,798 מקרים. בפעילות תגובה, בשנת 2010-3769 מקרים, בשנת 2011-16,157 מקרים, ובשנת 2012-10,808 מקרים. לסיכום, ריכוז הנתונים המשולבים של פעילות יזומה ותגובה לשנת 2010 עומד על 5722 מקרים, לשנת 2011-39,035 מקרים ובשנת 2012-43,606 מקרים. **לסיכום, ישנה עלייה מתמדת בפעילות האכיפה של המשטרה בהקשר של תפיסה והשמדה של משקאות משכרים, משנה לשנה. כמו כן, ישנה עלייה של 11.7% בפעילות בשנת 2012 לעומת 2011.**

הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול מדווחת כי על בסיס נתוני מחקר בינלאומי של ארגון הבריאות העולמי על התנהגויות בריאות בקרב תלמידי בתי ספר (לשנת 2011) יישום התוכנית הביא לבלימת מגמת ההחמרה בדפוסי השתייה המופרזת בקרב הנוער וכי שיעורי השתייה המופרזת בקרב הקטינים שהשתתפו במחקר (כיתות ו', ח' ו-י') פחתו במידה ניכרת מכ-20% בשנת 2009, ערב השקת התוכנית ועד ל-12.4% בסוף 2011. נתונים נוספים הנוגעים לכיתה י"א מראים כי ישנה ירידה מכ-34% בשנת 2009 לכ-25% בשנת 2011 בשיעורי הצריכה המופרזת של אלכוהול.

גם על פי נתוני משרד החינוך עולה כי חלה ירידה בשיעורי תלמידי הכיתות ז'-ט' ו-י'-י"א ששתו אי פעם אלכוהול באופן מופרז בין שנות הלימוד תשס"ט-תשע"א. בקרב תלמידי הכיתות ז'-ט' חלה ירידה מ-14% ל-7% ובקרב תלמידי כיתות י'-י"א ירידה מ-35% ל-29%.

ברי ומובן כי הנתונים הנ"ל המעידים על הצלחה בהתמודדות במאבק בתופעת השכרות, על היבטיה השליליים, הם פרי שילוב של יישום דברי החקיקה ואכיפתם וכן הגברת המודעות בקרב הציבור ובעיקר בקרב בני הנוער באשר לנזקים הגלומים בשתייה מופרזת של משקאות משכרים.

דברי החקיקה שנקבעו בזמנו כהוראות שעה, אמורים היו לפקוע בימים אלה אך כאמור בשל הבחירות לכנסת ה-19, ובהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, מועד פקיעת תוקפן של הוראות השעה נדחה עד לתאריך 5 במאי 2013. מאחר שהמצב שהביא לחקיקת דברי החקיקה הנ"ל עומד בעינו ותופעת השכרות על נזקיה הנה עדיין תופעה חמורה שיש להתמודד עמה בכל הכלים העומדים

לרשות המערכות הרלוונטיות ואשר נעשה מאמץ משולב לצמצם את היקפה כחלק מהתוכנית הלאומית לצמצום נזקי האלכוהול, וכן מאחר שהמנגנונים הקבועים בדברי חקיקה אלה הוכיחו את יעילותם וסייעו באופן משמעותי להקטין את התופעה, מוצע לעגן את ההסדר הקבוע בהוראות השעה כהסדר קבע בחקיקה.

עיקר 1 - תיקון חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), התש"ע-2010 מוצע לבצע את השינויים הנדרשים בחוק, כדי להתאים את המנגנון הקבוע בחוק להוראת קבע. כמו כן, אגב תיקון זה, מוצע שינוי קל נוסף לחוק.

כאמור, התיקון העיקרי המתבקש כעת הינו הפיכת הוראות החוק מהוראת שעה להסדר קבע. במסגרת זו, מוצע להשמיט את המילים "הוראת שעה" משם החוק, ואת ההוראה הקבועה בסעיף 8(ב) לחוק, לפיה הוראות החוק, למעט הוראות פרק ב', יעמדו בתוקפן עד תום 3 שנים מיום התחילה.

אגב תיקון זה, מוצע לתקן את ההפניה שבחזקה הקבועה בסעיף 3 לחוק כך שזו תחול רק לעניין סעיף 2(א) ולא לעניין סעיף 2(ב) לחוק. מדובר על חזקה שלפיה אדם המחזיק משקה משכר בכלי קיבול שאינו כלי קיבול סגור, במקום ציבורי או ברכב הנמצא במקום ציבורי, בין השעות 21:00 ל-6:00, אזי בכוונתו לשתות את המשקה המשכר ושתייתו עלולה להביא להפרת הסדר הציבורי או לפגיעה בשלום הציבור או בטחונו. החזקה האמורה רלבנטית רק לעניין סעיף 2(א) לחוק, ואילו לעניין סעיף 2(ב), המתייחס לקטינים, כלל לא נדרש חשש להפרת הסדר הציבורי וכיוצא בו, ולכן מוצע התיקון האמור.

יש לציין כי בעת גיבוש הצעת חוק זו, נשקלו גם אפשרויות נוספות להעמקת ההתמודדות עם תופעת השכרות, אשר יוסיפו נדבך מחמיר נוסף בכל הקשור להגבלת שעות מכירה, הטלת סנקציות נוספות וכדומה. עם זאת, לאחר בחינת הנושא, הוחלט, כי בעת הזו די בהפיכת הוראת השעה להוראת קבע, שכן דבר זה מהווה את האיזון הנכון בין מכלול השיקולים הרלבנטיים לטיפול בתופעה.

עיקר 2 – תיקון חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 26 – הוראת שעה), התש"ע-2010 בדומה למפורט לעיל בעיקר 1, מוצע לבצע את השינויים הנדרשים בתיקון לחוק רישוי עסקים, כדי להתאים את המנגנון הקבוע בו להוראת קבע. במסגרת זו, מוצע להשמיט את המילים "הוראת שעה" משם החוק, ואת המילים בסעיף 1 רישא לחוק לתיקון רישוי עסקים, המגדירות את מועד פקיעת התיקון.

כמו כן, אגב תיקון זה, מוצע לבצע תיקון נוסף, כתוצאה מתהליך הפקת לקחים מיישומו של החוק. במסגרת זו, מוצע לבטל את קנס המינימום אשר נקבע בסעיף

1(2) לחוק לתיקון חוק רישוי עסקים, במסגרת סעיף 14ב(ב) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, בסך 9,000 ₪, שנקבע לעבירת קנס בשל העבירה על סעיף 2(א1) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 – מכירת משקאות משכרים בין השעה 23:00 עד 6:00 למחרת. מבירור שנעשה ברשויות המקומיות עלה כי שיעור הטלת הקנסות לפי הסעיף הוא אפסי, וזאת כנראה בשל סכום הקנס הגבוה. ביטול קנס המינימום ומתן אפשרות התאמת גובה הקנס לצרכי האכיפה עשוי להגדיל את היקף האכיפה מכוח הסעיף על ידי הרשויות המקומיות.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקן שם החוק וכן יתוקנו סעיפים 3 ו-8 לחוק המאבק בתופעת השכרות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), התש"ע-2010; כמו כן יתוקן שם החוק, וכן יתוקנו סעיף 1 וסעיף 1(2) לחוק רישוי עסקים (תיקון מס' 26- הוראת שעה), התש"ע-2010.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המנהלי

אין השפעה.

ה. הערות משרדי ממשלה וגורמים נוספים

הופץ תזכיר חוק בתאריך 17.1.13. נתקבלו הערות הסנגוריה הציבורית, האגודה לזכויות האזרח ועמדת ענף הבירה בהתאחדות התעשיינים לתזכיר החוק, אשר ככלל קראו להארכת הוראות השעה לתקופה נוספת, תחת הפיכתן לחוק קבע. לאחר בחינת עמדת משטרת ישראל, הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול, תוך התייחסות לנתונים שהתקבלו המצביעים בבירור על אפקטיביות החוק הוחלט לקדם את חקיקת טיוטת החוק המצ"ב אשר תעניק מענה הולם וקבוע להתמודדות עם תופעת השכרות על נזקיה באופן המיטבי. טיוטת החוק גובשה על דעת משרד הפנים ובתיאום עמו והיא על דעת המשנה ליועמ"ש לממשלה (פלילי).

ו. להלן נוסח החוק המוצע

חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראות שונות ותיקוני חקיקה), התשע"ג-2013

1. תיקון חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראת שעה ותיקון חקיקה), התש"ע - 2010¹ (להלן – החוק) - ותיקון חקיקה)
- (1) בשם החוק, המילים "(הוראת שעה)" – יימחקו;
- (2) בסעיף 3 לחוק, במקום "לעניין סעיף 2" יבוא "לעניין סעיף 2(א)";
- (3) סעיף 8(ב) לחוק- יימחק.
2. תיקון חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 26- הוראת שעה), התש"ע-2010² (להלן – החוק לתיקון חוק רישוי עסקים) - 26- הוראת שעה)
- (1) בשם החוק לתיקון חוק רישוי עסקים, המילים "(הוראת שעה)" – יימחקו;
- (2) בסעיף 1 לחוק לתיקון חוק רישוי עסקים, ברישה, המילים "(ועד יום י"ג בניסן התשע"ג (24 במרס 2013))" – יימחקו;
- (3) בסעיף 1(2) לחוק לתיקון חוק רישוי עסקים, בסעיף 14(ב) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968³ המובא בו, המילים "ובלבד שסכום הקנס לא יפחת מ-9,000 שקלים חדשים" – יימחקו.

¹ ס"ח התשי"ע, עמ' 119.

² ס"ח התשי"ע, עמ' 644.

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.